

USNESENÍ

Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Dalibora Bruka soudkyň JUDr. Ivony Ryšánkové a JUDr. Bronislavy Tinklové, LL.M. v právní věci

žalobce: **J.P.**, narozený dne XXXXX
bytem XXXXX, XXXXX
zastoupený advokátem Mgr. Jiřím Ostravským
sídlem Lešetín VI/671, 760 01 Zlín

proti
žalované: **J. K.**, narozená dne XXXXX
bytem XXXXX, XXXXX
zastoupená advokátem Mgr. Ing. Martinem Schwarzem
sídlem Majakovského 1176, 252 28 Černošice

o 300.000 Kč s příslušenstvím,

o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 19. 4. 2021, č. j. 6 C 244/2017-266

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ruší a věc se mu vrací k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. V záhlaví citovaným rozsudkem Okresní soud v Uherském Hradišti (soud I. stupně) zamítl žalobu na zaplacení částky 300.000 Kč (I.) a zavázal žalobce zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení částku 148.558,57 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalované (II.) a žalobci uložil povinnost nahradit náklady řízení státu ve výši 778,50 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku (III.).
2. V podstatných důvodech svého rozhodnutí uvedl, že skutková podstata bezdůvodného obohacení získaného plněním z právního důvodu, který odpadl, míří pak na ty případy, v nichž v okamžiku poskytnutí plnění existoval právní důvod plnění, který však následně ztratil své právní účinky (odpadl); okamžikem odpadnutí právního důvodu se poskytnuté plnění stává bezdůvodným obohacením (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2005, sp. zn. 33 Odo 871/2005, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 10. 2007, sp. zn. 28 Cdo 3113/2007, i rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. 30 Cdo 4514/2007).
3. Pro promlčení práva na vydání bezdůvodného obohacení je stanovena dvojitá, kombinovaná promlčecí doba, a to subjektivní a objektivní (§ 107 odst. 1 a 2 obč. zák.). Tyto dvě promlčecí doby počínají, běží a končí nezávisle na sobě. Skončí-li běh jedné z nich, právo se promlčí, a to i vzdor tomu, že oprávněnému ještě běží druhá promlčecí doba. Pokud marně uplynula alespoň jedna z uvedených lhůt a je vznesena námitka promlčení, nelze právo přiznat. Pro

počátek tříleté, resp. desetileté objektivní promlčecí doby (§ 107 odst. 2 obč. zák.) je rozhodný den, kdy k získání bezdůvodného obohacení došlo. Z hlediska posouzení počátku běhu dvouleté promlčecí lhůty (§ 107 odst. 1 obč. zák.) je rozhodný okamžik, kdy se oprávněný v konkrétním případě skutečně dozví o tom, že došlo na jeho úkor k získání bezdůvodného obohacení a kdo jej získal, tedy kdy se prokazatelně dozví všechny okolnosti, které jsou relevantní pro uplatnění jeho práva u soudu (srov. např. rozsudek ze dne 27. 3. 2003, sp. zn. 33 Odo 766/2002, i rozsudek ze dne 25. 4. 2001, sp. zn. 33 Cdo 3003/99; rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 4499/2010, rozsudek ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 28 Cdo 3166/2009, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 8. 2007, sp. zn. 30 Cdo 2758/2006).

4. Žalobce požadoval po žalované zaplacení částky 300 000 Kč, a to na základě tvrzení o tom, že mezi nimi byl vztah druhá a družky, dle kterého mezi nimi došlo k uzavření dohody o společném soužití v rodinném domě v XXXXX, investicích žalobce do tohoto domu a v případě „rozchodu“ taktéž vypořádání tohoto vztahu tak, že žalovaná se zavázala dům prodat a výtěžek měl být rozdělen mezi oba účastníky rovným dílem.
5. Následně, v průběhu řízení, žalobce svá tvrzení změnil tak, že nebylo dohodnuto přesně, jakým způsobem se strany vypořádají po zániku jejich vztahu.
6. Soud se tedy nejprve musel v řízení zabývat otázkou, zda vůbec byla mezi účastníky uzavřena nějaká dohoda a pokud ano, jakého byla obsahu. Taková dohoda by byla tzv. nepojmenovanou smlouvou dle § 51 obč. zák., dle kterého účastníci mohou uzavřít i takovou smlouvu, která není zvláště upravena; smlouva však nesmí odporovat obsahu nebo účelu tohoto zákona. Po provedeném dokazování, a to zejména výsledkem samotných účastníků, dcery žalované a jejich rodinných příslušníků dospěl soud k závěru, že mezi účastníky byla uzavřena dohoda o společném soužití, jejímž obsahem bylo to, že účastníci budou společně bydlet v rodinném domě v XXXXX, jehož byla výlučnou majitelkou žalovaná, společnými silami se budou podílet na rekonstrukci tohoto domu a žalobce bude žalované přispívat na domácnost částkou 10 000 Kč. O tom, že tato dohoda byla mezi stranami takto i realizována, nebylo pochyb, toto ani nebylo mezi stranami sporné (ovšem kromě sporné otázky financování rekonstrukce), nadto výše uvedené bylo potvrzeno i výpověďmi vyslechnutých svědků, když v tomto se jejich výpovědi neodlišovaly. Ze zjištěných skutkových tvrzení není možné dovodit, že by tato dohoda byla nějak od počátku časově omezena.
7. Sporná mezi účastníky však zůstala skutečnost, zda opravdu byli dohodnuti na tom, že v případě „rozchodu“ (tedy ukončení jejich dohody o společném soužití) žalovaná dům prodá a utrženou částku si účastníci rozdělí. K tomuto je však třeba dodat, že kdyby toto tvrzení žalobce bylo pravdivé, nemohl by se po žalované domáhat žalobou vydání bezdůvodného obohacení, neboť existence dohody o vypořádání pro případ rozchodu by znamenala, že účastníci uzavřeli dohodu s odkládací podmínkou dle ust. § 36 obč. zák. (odkládací je taková podmínka, na jejímž splnění závisí, zda právní následky úkonu nastanou. Nástup účinnosti právního úkonu je spojen až se splněním podmínky). V případě, že by tvrzení žalobce bylo pravdivé, nemohla by straně žalované vzniknout povinnost jiná, než povinnost plynoucí z dohody – tedy dům prodat a utržené peníze si rozdělít. Nedošlo by u žalované ke vzniku bezdůvodného obohacení tak, jak jej žalobce žalobou uplatnil a žaloba by musela být zamítnuta. S ohledem na skutečnost, že žalobce následně toto své tvrzení opustil, soud dospěl k závěru, že takovou dohodu pro případ jejich rozchodu účastníci nikdy neuzavřeli a původní tvrzení žalobce uvedená v žalobě nejsou pravdivá. Soud tedy vycházející z tvrzení obou účastníků došel k názoru, že mezi stranami nebyla časově vymezena délka trvání takovéto dohody, resp. smlouva byla uzavřena do doby, než „se rozejdou“ a nebylo dohodnuto nic konkrétního pro případ vypořádání práv a povinností po ukončení dohody (tedy nebyl mezi nimi dohodnut žádný mechanismus, kterým by se dalo jednoznačně určit, v jaké výši je každý

z účastníků povinen druhému vrátit poskytnuté plnění). Na vypořádání stran takové dohody je tedy nutné použít ust. § 457 obč. zák., dle kterého: Je-li smlouva neplatná nebo byla-li zrušena, je každý z účastníků povinen vrátit druhému vše, co podle ní dostal.

8. Bylo tedy prokázáno, že mezi účastníky byla uzavřena dohoda o společném soužití, jejímž obsahem bylo modifikovat práva a povinnosti vztahu druhu a družky, tedy žalobci bylo umožněno po dobu trvání tohoto vztahu užívat nemovitost žalované a podílet se na její rekonstrukci (což bylo prokázáno zejména výpovědi svědků, když ani žalovaná nepopřela, že minimálně vlastní prací se žalovaný na rekonstrukci podílel). Jestliže bylo účastníky na tuto dohodu plněno, bylo tak plněno po právu – tedy i pokud by bylo ze strany žalovaného případně do nemovitosti investováno, dělo by se tak na základě právního důvodu.
9. Soud se dále zabýval tím, zda a kdy odpadl právní důvod, dle kterého bylo na výše uvedenou dohodu (smlouvu) plněno. Tedy, kdy nastal okamžik, ke kterému bylo z jednání jedné ze stran vůči druhé patrné, že již nehodlá být touto dohodou (smlouvou) vázána, když takový projev vůle by se dal vyložit jakožto odstoupení od smlouvy ve smyslu § 48 obč. zák. Od tohoto okamžiku připadala v úvahu aplikace § 457 obč. zák. a povinnost účastníků vrátit si vše, co podle takto zrušené dohody (smlouvy) nabyli (tzv. restituční povinnost).
10. Z provedeného dokazování vyplynulo, že důvodem, pro který byla dohoda (smlouva) uzavřena, bylo trvání vztahu druhu a družky a úprava vztahu mezi druhem a družkou. Trvání tohoto vztahu bylo i důvodem, proč bylo ze strany žalobce do nemovitosti investováno (ať již prací či finančně), to bylo i důvodem, proč žalovaná umožnila žalobci v domě bydlet a užívat jej. Takto účastníci vystupovali i navenek, kdy vyslechnutí svědci potvrdili, že podstatou prováděné rekonstrukce domu byl fakt, že v rodinném domě žalované budou bydlet společně, jako rodina, tedy jako druh a družka. Soud má za to, že rozhodný okamžik, který by se dal označit jakožto odstoupení od smlouvy, mohl nastat v okamžiku, kdy alespoň jeden z účastníků oznámil druhému, že již nechce v družkovském vztahu setrvat, nikoliv již okamžikem provedení investice do rodinného domu a nikoliv ani až v okamžiku, kdy se z rodinného domu žalobce odstěhoval. Podstatou dohody totiž nebylo poskytnout žalobci bydlení, ale realizovat družkovský vztah prostřednictvím společného bydlení. Jestliže došlo k ukončení vztahu druhu a družky, ani jedna ze stran nemohla být přesvědčena o tom, že druhá strana se cítí být dohodou o společném soužití vázána. V ten okamžik došlo k odstoupení od takovéto smlouvy a strany si byly povinny vrátit vše, co podle dohody plnily.
11. V řízení bylo prokázáno, že vztah druhu a družky mezi účastníky zanikl již v průběhu roku 2014 (přesněji nezjištěného data), nejpozději na Vánoce 2014, které již účastníci netrávili společně. Oběma již tedy už v roce 2014 bylo jasné, že dohoda uzavřená mezi nimi zanikla. Tomuto závěru nasvědčuje i samotné chování účastníků, tedy že žalobce si odvezl část svých věcí, přestal žalované přispívat dohodnutou částkou na domácnost a účastníci „začali žít vedle sebe“. Narušení vzájemných vztahů účastníků bylo již v roce 2014 takového rázu, že z něj lze usoudit na ukončení smluvního vztahu účastníků týkajícího družkovského vztahu týkající se společného bydlení, byť stále bydleli pod jednou střechou, avšak nikoliv společně. V tento okamžik se strany dozvěděly o tom, že došlo na jejich úkor k získání bezdůvodného obohacení a kdo jej získal. A od tohoto okamžiku začala oběma účastníkům běžet subjektivní promlčecí lhůta podle § 107 odst. 1 o. s. ř.). Jestliže tedy byla žaloba podána dne 31. 8. 2017, stalo se tak až po uplynutí dvouleté subjektivní lhůty a nárok žalobce je již promlčen. Okolnost, že mezi účastníky došlo k obnovení družkovského vztahu, již nemohla způsobit přetržení a stavení promlčecí doby, a právo se tak promlčelo již nejpozději koncem roku 2016 (po uplynutí dvouleté subjektivní doby, zatímco objektivní marně uplynula o rok později).
12. Být tedy není dle právní úpravy obč. zák. ve znění účinném do 31. 12. 2013 podstatné společné soužití, neznamená to, že strany nemohly uzavřít dohodu, která bude účinná pouze po dobu jejich společného soužití. Tak se i dle názoru soudu stalo. Majetkoprávní vztahy mezi partnery,

jež společně založí rodinu, aniž by uzavřeli manželství, je tedy třeba posuzovat podle obecných ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (případně jiných obecně závazných právních předpisů) a nelze zde konstruovat žádnou speciální úpravu vypořádání majetkových práv pro tyto případy a tedy ani odlišný počátek běhu promlčecích dob v majetkových vztazích mezi spolužijícími osobami (k tomuto závěru srov. např. i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2009, sp. zn. 22 Cdo 64/2008, publikované v Souboru civilních rozhodnutí NS pod C 7161, CD 10/2009).

13. Jelikož tedy žalovaná vznesla námitku promlčení, ta byla soudem posouzena jako důvodná, musel soud žalobu zamítnout. Námitka promlčení nebyla shledána nemravnou. Dle nálezu Ústavního soudu sp. zn. IV.ÚS 262/10, ze dne 16. 09. 2010 mohou nastat situace, kdy uplatnění této námitky je výrazem zneužití práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil a vůči němuž by za takové situace zánik nároku v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil. Z uvedeného se vůbec nepodává, jak měla žalovaná zavinit, že žalobce nepodal žalobu včas, když s ní dlouhé měsíce (či roky) o tomto jednal, odmítal se vystěhovat z jejího domu, dokud s ním neuzavře dohodu. Takovýto způsob jednání sám o sobě svědčí o tom, že žalobce jednal na hranici dobrých mravů. Protože tedy žalovaná nezavinila, že žalobce nepodal žalobu včas, ten si byl dlouhou dobu vědom, kdo se měl na jeho úkor obohatit, neposoudil soud námitku promlčení jako rozpornou s dobrými mravy.
14. Proti tomuto rozsudku podal odvolání žalobce. Ten namítal nesprávná skutková zjištění a jejich právní posouzení a to zejména ve vztahu k nesprávnému určení okamžiku odpadnutí právního důvodu provedených investic a na to se vázícího stanovení okamžiku započetí promlčecí doby.
15. Žalobce souhlasí, že s žalovanou v době, kdy společně řešili akutní potřebu zajištění bydlení pro sebe i nezletilé děti, a proto s ní neformálně uzavřel dohodu, že společně zakoupí a z důvodu horšího technického stavu zakoupené nemovitosti, následně zrekonstruuji rodinný dům, který následně budou užívat pro bydlení své, i děti žalované. A jelikož žalobce vykonává profesi řidiče z povolání, domluvili se na zapsání vlastnického práva k nemovitosti na žalovanou, která tak bude mít zajištěno pro sebe a děti bydlení i v případě, že by se žalobci něco stalo. Z důvodu zajištění bydlení tak společně zakoupili dům, žalobce investoval nemalé finanční prostředky rovněž do jeho kompletní rekonstrukce, načež se do této nemovitosti všichni společně nastěhovali. Po nastěhování tak žalobce začal používat výhody plynoucí ze svých investic, neboť stejně jako žalovaná, vyřešil svou bytovou potřebu a nemusel vynakládat další prostředky na zajištění bydlení. Těchto výhod následně žalobce užíval až do dne 7. 5. 2017, kdy ho žalovaná po řadě neshod vyzvala, aby se z domu vystěhoval. Žalovaný tak na tuto výzvu učinil, čímž ovšem přestal čerpat výhody plynoucí z provedených investic do majetku ve vlastnictví žalované a neměl tak logicky zájem být dále dohodou účastníků vázán. Tímto okamžikem tak teprve došlo k odstoupení od uzavřené smlouvy. Pokud tedy soud zkoumal okamžik zrušení uzavřené dohody, k tomu muselo dojít v době odstěhování žalobce z předmětného rodinného domu, k němuž nesporně došlo v měsíci květnu 2017, zrušením dohody o společném bydlení (soužití) účastníků v předmětné nemovitosti tak došlo k odpadnutí právního důvodu investování žalobce do zakoupení a rekonstrukce domu, a jelikož žalobce již v tomto okamžiku věděl, kdo se na jeho úkor obohatil, započala tímto okamžikem rovněž běžet soudem odkazovaná dvouletá subjektivní promlčecí doba, která tudíž nemohla skončit dříve než v měsíci květnu 2019. Z uvedeného je zřejmé, že námitka žalované o promlčení nároku žalobce nemůže být důvodná, neboť žalobce svou žalobu podal již v měsíci srpnu 2017, tedy přibližně 3 měsíce po začátku běhu promlčecí doby.
16. Žalobce tak především rozporuje, že by obsahem uzavřené dohody měla být úprava vztahů druhá a družky, jak soud I. stupně uvádí v odůvodnění svého rozsudku pod bodem 74.

Účastníci řízení i vyslechnutí svědci vždy hovořili o zakoupení nemovitosti, její rozsáhlé rekonstrukci a následném bydlení účastníků v tomto domě. Pokud si žalobce dobře vzpomíná, nikdy v průběhu již téměř 4 roky trvajícího řízení, nepadlo jediné slovo o úpravě vztahu druhu a družky, kdy takovou dohodu si žalobce ani neumí představit. Předmětem dohody byl způsob zajištění bydlení účastníků a nezletilých dětí, kdy se žalobce s žalovanou domlouval na prvotním vyhledání nemovitosti, následně společně vybírali z nabídek, společně se rozhodli předmětnou nemovitost zakoupit, domluvili se na jejím vlastnictví, na financování koupě domu a na to navazující rekonstrukce. Soud I. stupně se při posuzování zániku dohody odchytil od právně závadného názoru Nejvyššího soudu vyjádřeného v jeho rozsudku ze 4. 2. 2020, č. j. 28 Cdo 3531/2019-190, ale i konstantní judikatury Nejvyššího soudu představovanou kupříkladu jeho usnesením ze dne 11. 4. 2017, sp. zn. 28 Cdo 3890/2016, jeho rozsudkem ze dne 19. 4. 2019, sp. zn. 22 Cdo 3194/2009, jeho usnesení ze dne 11. 11. 2010, sp. zn. 28 Cdo 2666/2010, jeho rozsudkem ze dne 3. 6. 2009, sp. zn. 28 Cdo 2716/2008. Ve všech uvedených rozhodnutích je dohoda účastníků vykládána v tom smyslu, že jejím předmětem bylo investování účastníka do nemovitého majetku ve vlastnictví třetí osoby, přičemž odpadnutí právního důvodu investic bylo vždy doloženo v okamžiku odstěhování se investující osoby z této nemovitosti, neboť právě v tomto okamžiku přestal užívat výhod vzešlých z jím vynaložených prostředků.

17. Rozsudek soudu I. stupně je tak ve svém závěru zcela ojedinělý a výrazným způsobem narušuje právní jistotu. Přestože tak sice lze souhlasit se závěrem soudu I. stupně v části uzavírající, že samotný družkovský vztah účastníků byl jedním z důvodů pro uzavření dohody o investování do majetku žalované právě mezi stranami tohoto řízení, dohoda rozhodně nesměřovala k úpravě družkovského vztahu. Zcela absurdní je pak závěr soudu z toho důvodu, že soud určil odpadnutí právního důvodu provedených investic nejpozději v závěru roku 2014, přestože jednak účastníci řízení po dohodě družkovský vztah až do měsíce září 2015 udržovali, ale především žalobce dům, do něž investovali ještě přibližně dva a půl roku užíval a čerpal tak výhody možnosti bydlení díky provedení investic. Závěr soudu I. stupně přitom říká, že od přelomu roku 2014 a 2015 tyto výhody nečerpal, přestože zcela nesporně i nadále zde bydlel, aby pak ve svém závěru pak vyčítal žalobci, že již na počátku roku 2015 mohl a měl uplatnit svůj nárok u soudu.
18. Přestože se žalobce domnívá, že zahájení běhu promlčení doby je jednoznačně třeba přisuzovat od okamžiku jeho odstěhování z nemovitosti, do níž své finanční prostředky investoval, nesouhlasí ani se závěrem soudu I. stupně určující okamžik rozpadnutí družkovského vztahu účastníků řízení. Zejména ze svědeckých výpovědí P.J. a D.J. je zcela zřejmé, že ke skončení vztahu druhu a družky účastníků řízení došlo 1. víkend v měsíci září 2015. Tento moment totiž jednoznačně spojují s pozváním účastníků na svou svatbu, jež proběhla v listopadu 2015. Ačkoliv tak žalobce nezastíral, že od roku 2014 vznikaly ve vztahu s žalovanou jisté problémy a vztah již nebyl bezstarostný jako v dřívějších letech, k definitivnímu rozpadu došlo až v září 2015. Žalobce nadále trvá na tom, že pokud by dle jeho názoru zcela nesprávně, ale přesto soud posuzoval okamžik započetí běhu promlčecí doby k okamžiku rozpadu vztahu účastníků řízení, k promlčení jeho nároku nemohlo dojít. Jelikož byla žaloba soudu podána ještě v měsíci srpnu 2017 a k rozchodu účastníků došlo v měsíci září 2015, ani v Nejvyšším soudem opravené subjektivní promlčecí době dvou let nemohlo k promlčení nároku dojít. Žalobce rovněž považuje rozhodnutí soudu I. stupně za nepřezkoumatelné, neboť se soud ve svém rozsudku nevypořádal se všemi námitkami žalobce. Žalobce v průběhu již téměř 4 roky trvajícího soudního řízení opakovaně namítal rozpor žalované uplatňované námítky promlčení s dobrými mravy, s čímž se soud vůbec nevypořádal, a tím založil vadu řízení a nepřezkoumal platnost rozsudku. Vznesenou námitku promlčení nutno považovat za učiněnou v rozporu s dobrými mravy, neboť v řízení předvolání svědci potvrdili, že žalobce investoval velké množství svých finančních prostředků do majetku žalované, která

ochoty žalobce zneužila, jednoznačně se na něm obohatila, přes účelové zdržování vyřešení narovnaní vztahů s žalobcem se s ním nakonec odmítla jakkoliv vypořádat. Žalobce pro zajištění bydlení na neomezenou dobu se rozhodl investovat do nemovitosti žalované nejen své našetřené prostředky, ale zbavil se rovněž veškerého svého majetku (prodej hned několika automobilů), předčasně nevýhodně ukončil veškerá svá spoření a životní pojištění. Když následně začaly být mezi účastníky napjaté vztahy a žalovaná začala dávat najevo, že nehodlá do budoucna s žalobcem bydlet v nemovitosti, do níž bylo investováno, snažil se s ní žalobce dohodnout na schůdném řešení vypořádání jejich poměrů. Přestože v této době žalovaná opakovaně tvrdila, že se s žalobcem vyrovná a je tak zcela zřejmé, že i ona cítila potřebu majetkově se s žalobcem narovnat, nikdy tak neučinila. Důvodnost rozporu námítky promlčení s dobrými mravy nicméně žalobce dovozuje i ze samotné skutečnosti, že soud I. stupně jeho neúspěch ve věci přiřazuje opožděnému uplatnění jeho nároku z důvodů zcela nepředpokladatelných. Žalovaná se zcela nesporně na žalobci obohatila, zajistila si z velké části z jeho prostředků kvalitní bydlení. Žalobce se naopak zadlužil a přišel o možnost bydlení v nemovitosti, do níž vložil veškeré své úspory a peníze vzešlé ze zpeněžení jeho majetku. Námítky promlčení nelze shledat v rozporu s dobrými mravy, když nalézací soud tuto vůbec neposuzoval a přesto učiněný závěr se mu zdá být spravedlivý a zcela morální (zde žalobce odkazuje mimo jiné na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2012 sp. zn. 28 Cdo 382/2012 a nález Ústavního soudu ze dne 16. 9. 2010, č. j. IV. ÚS 262/10-1, kterážto rozhodnutí se právě rozporem námítky promlčení s dobrými mravy zabývaly.

19. Navrhl proto, aby rozsudek soudu I. stupně byl změněn a žalobě bylo vyhověno, eventuálně, aby rozsudek soudu I. stupně byl zrušen a věc mu vrácena k dalšímu řízení.
20. Žalovaná ve svém vyjádření v odvolání uvedla, že v řízení bylo nade vší pochybnost prokázáno, že vzájemná dohoda o soužití žalobce a žalované, která zahrnovala společné soužití a společné financování domácnosti, zanikla nejpozději ke konci roku 2014 a od té doby začala běžet lhůta pro promlčení práva žalobce. Užíváním nemovitosti žalobcem proti vůli žalované nemohlo dle názoru žalované dojít k přerušení promlčení či prodloužení dohody o společném soužití a financování domácnosti, jak se žalobce domnívá. V řízení bylo prokázáno a to svědeckými výpověďmi většiny svědků, že vzájemné soužití žalobce a žalované skončilo nejpozději na začátku roku 2015, v té době si již žalobce odvezl většinu svých věcí, sekačku, atd. O tom svědčí také výpisy z účtu žalované, kdy jí žalobce přestal přispívat dohodnutou částku na domácnost. Svědci rovněž potvrdili, že žalovaná požadovala po žalobci, aby se odstěhoval z jejího domu hned po rozchodu, to jest na přelomu roku 2014. Žalobce však vznášel na žalovanou nesmyslné požadavky, aby na něj přepsala část domu nebo mu vyplatila nesmyslné částky. Žalobce se odmítl odstěhovat z bytu žalované, k žalované se choval neslušně až agresivně, když nakonec museli po dalším incidentu žalobcem žalovaná a její syn vyhledat lékařské ošetření. Až po této události se žalobce odstěhoval z domu žalované v červnu 2017. O násilné tendenci žalobce se zmínil i svědek F.K., když vypovídal na jednání, konaném 19. 4. 2021, že žalobce uklidňoval, když si mu žalobce stěžoval, že se jej snaží žalovaná vyprovokovat. Rovněž vypověděl, že se žalobce s žalovanou rozešli na přelomu roku 2014 a 2015, a že v té době mu nabízel svou chatu k bydlení.
21. Žalobce tak téměř 2 a půl roku vytvářel psychický tlak na žalovanou tím, že se odmítal odstěhovat z jejího domu a když dům užíval, nevyvaroval se konfrontací s žalovanou. Žalobce se navíc užíváním nemovitosti bezdůvodně obohatil, a prokazatelná výše bezdůvodného obohacení je rovna následku obvyklého měsíčního nájmu nájemného a počtu měsíců, po které žalobce dům užíval, to je 80 x 29 měsíců, to je 232.000 Kč. V řízení tak bylo prokázáno, že žalobce užíval dům žalované proti její vůli od roku 2015 a ničeho od roku 2015 žalované neplatil, požadoval po ní vyrovnání a odmítal se přes výzvy žalované z domu odstěhovat.
22. Žalovaná má za to, že chování žalobce, kdy nejprve se po rozchodu nechce odstěhovat z nemovitosti žalované a bezplatně ji užívá, způsobuje žalované nepříjemnosti, následně ji

a jejího syna fyzicky napadne, je chování v rozporu s dobrými mravy. Následně žalobce podá na žalovanou nepodloženou žalobu, kdy žalovanou následně touto žalobou „trestá“ za to, že s ním nechtěla setrvat ve vztahu.

23. Navrhla proto, aby odvolací soud odvolání žalobce zamítl a rozhodl o povinnosti hradit náklady odvolacího řízení žalované.
24. Odvolací soud přezkoumal rozhodnutí soudu I. stupně, jakož i řízení jemu předcházející a dospěl k závěru, že nejsou dány podmínky pro potvrzení ani změnu rozhodnutí soudu I. stupně.
25. Ve shodě se soudem I. stupně posuzoval odvolací soud práva a povinnosti účastníků vyplývající z žalobcem tvrzeného vzniku bezdůvodného obohacení na straně žalované dle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále též obč. zák.), viz § 3028 odst. 3 věta první zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, účinného od 1. 1. 2014.
26. Podle ustanovení § 451 odst. 1 obč. zák. kdo se na úkor jiného bezdůvodně obohatí, musí obohacení vydat.
27. Podle ustanovení § 451 odst. 2 obč. zák. bezdůvodným obohacením je majetkový prospěch získaný plněním bez právního důvodu, plněním z neplatného právního úkonu nebo plněním z právního důvodu, který odpadl, jakož i majetkový prospěch získaný plněním z nepoctivých zdrojů.
28. Podle ustanovení § 100 odst. 1 obč. zák. právo se promlčí, jestliže nebylo vykonáno v době v tomto zákoně stanovené (§ 101 až 110). K promlčení soud přihlédně jen k námitce dlužníka. Dovolá-li se dlužník promlčení, nelze promlčené právo přiznat.
29. Podle ustanovení § 107 odst. 1 obč. zák. se právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení promlčí za dva roky ode dne, kdy se oprávněný dozví, že došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo se na jeho úkor obohatil.
30. Podle ustanovení § 107 odst. 2 obč. zák. nejpozději se právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení promlčí za tři roky, a jde-li o úmyslné obohacení, za deset let ode dne, kdy k němu došlo.
31. V projednávané věci se jedná již v pořadí o druhé rozhodnutí soudu I. stupně a to po zrušujícím rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 4. 2. 2020, č. j. 28 Cdo 3531/2019-190, z něhož pro projednání nároků žalobce je rozhodné, že jeho promlčení se řídí úpravou občanského zákoníku účinného do 31. 12. 2013, neboť bezdůvodné obohacení na úkor žalobce měla žalovaná získat tvrzením i investicemi žalobce do předmětné nemovitosti v jejím výlučném vlastnictví v letech 2009-2013, čímž koriguje nesprávný právní názor soudu I. stupně a odvolacího soudu o potřebě posoudit otázku promlčení dle úpravy zakotvené v zákonu č. 89/2012 Sb. občanského zákoníku.
32. Dále bylo vytknuto soudu, že svůj závěr postavil i na (v poměrech projednávané věci) právně nevýznamné otázce (ne)existenci vedení společné domácnosti a na neúplné (a tudíž nesprávné) právní posouzení věci důvodnosti žalovaného nároku (popřípadě o promlčení) z hlediska skutkové podstaty bezdůvodného obohacení vzniklo plnění bez právního důvodu nebo plnění na základě právního důvodu, který odpadl. Nejvyšší soud se pak již nezabýval z důvodu procesní nadbytečnosti z hlediska přípustnosti dovolání žalobcem namítanou otázkou výše nároku bezdůvodného obohacení.
33. Odvolací soud na základě závazného názoru dovolacího soudu dospívá k závěru, že rozhodným pro posuzování nároku žalobce je posouzení důvodu, pro který žalobce investoval do domu žalované, a kterým byla jejich dohoda o společném soužití způsobem, který byl popsán samotným žalobcem tak, že žalovaná se bude starat o běžný provoz domácnosti a

žalobce bude svými prostředky sanovat stavební úpravy předmětné nemovitosti. Je tak skutečností, že z hlediska znaků tohoto soužití nelze ve všech aspektech hovořit o vztahu druh a družka, kdy tuto definici považoval původně soud I. stupně i odvolací soud za potřebnou učinit z hlediska aplikace zákona č. 89/2012 Sb. občanského zákoníku, která po zásahu dovolacího soudu není důvodnou.

34. Odvolací soud se pak neztotožňuje se závěrem soudu I. stupně o odpadnutí důvodu, pro který bylo investováno do domu žalované z hlediska časového, kdy v souladu s námitkou uplatněnou v odvolání a vycházející z provedeného dokazování je zřejmé, že společné soužití naplňující obsah dohody mezi účastníky trvalo nejméně do září 2015, což je prokazováno také výpověďmi svědků P.J. a D.J.. Sami účastníci pak byli ještě v průběhu léta na společné dovolené. Teprve od září lze pak uvažovat o konečném rozpadu soužití účastníku ve smyslu odpadnutí důvodu, pro který případně žalobce prováděl investice do majetku žalované.
35. Při aplikaci konstrukce promlčecí doby ve smyslu jejího subjektivního a objektivního charakteru pak tedy nejdříve v září 2015 mohla běžet subjektivní lhůta k uplatnění nároku na vydání bezdůvodného obohacení, když však již v měsíci srpnu 2017 byl nárok uplatněn u soudu, k promlčení nároku žalobce z hlediska marného uplynutí subjektivní promlčecí doby nedochází.
36. Vzhledem k učiněnému závěru, považuje odvolací soud již za nadbytečné vypořádávat námitku žalobce o tom, že promlčecí doba mohla běžet nejdříve od měsíce května 2017, dokdy žalobce bydlel v domě žalované, či nesouhlas se závěrem, že vznesená námitka promlčení není v rozporu s dobrými mravy.
37. Odvolací soud může snad poznamenat, že samotné bydlení žalobce v domě nemusí bez dalšího znamenat, že dochází nadále k naplňování důvodu, pro který žalobce investoval do majetku žalobkyně, když jiným důvodem k setrvání žalobce v domě žalované je prostá skutečnost, že neměl žádné jiné místo k bydlení.
38. Odvolací soud s odkazem na shora uvedené, rozsudek soudu I. stupně dle § 219a odst. 1 písm. b) o. s. ř. zrušil a dle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. mu věc vrátil k dalšímu řízení.
39. V dalším průběhu řízení bude soud postupovat obvyklým procesním postupem při respektování shora uvedeného závěru odvolacího soudu, s tím, že doposud provedené důkazy a případně důkazy účastníky dál navrhované bude hodnotit z hlediska vzniku a výše případného bezdůvodného obohacení na straně žalované.
40. Po takto provedeném řízení soud I. stupně ve věci opětovně rozhodne, s tím, že ve svém novém rozhodnutí neopomene rozhodnutí o náhradě nákladů tohoto odvolacího řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není dovolání přípustné.

Zlín 2. února 2022

Mgr. Dalibor Bruk v. r.
předseda senátu